

Naantali -päivänä **23.8** kirkkopuistossa palkittiin Vallis Gratiae mitalilla ProLuolanjärvi yhdistys

Vallis Gratiae Yhdistys on perustettu lähes sata vuotta sitten vuonna 1928 ja Yhdistys on vuodesta 1975 alkaen jakanut vuosittain Vallis Gratiae –mitalin. Se voidaan antaa henkilölle tai yhteisölle, joka on antanut panoksensa Naantalin kulttuurikuvan kehittämisessä tai toiminnallaan edesauttanut Naantalin tunnetuksi tekemistä tai pyyteettömästi suorittanut huomattavan elämäntyön Naantalin tai naantalilaisten hyväksi. Kuvanveistäjä Raimo Äijälä on suunnitellut mitallin.

Aikaisemmin Vallis Gratiae mitalin ovat saaneet mm. Lea Laven, Leena Mattila, presidentit Kekkonen, Koivisto, Ahtisaari, Halonen ja Niinistö sekä Olavi Vuorisalo, Raino Puottula ja moni muu.

Tänä vuonna arvokkaan Vallis Gratiae mitalin sai ProLuolanjärvi yhdistys pitkäjänteisestä suojelutyöstä Luolalanjärven alueen hyväksi.

Lyhyt historia

2020 elokuussa nykyisin yhdistyksen **toiminnanjohtajana toimiva Eeva Ståhle** sai tunteen, että pitää etsiä kuuluisan Viluluodon lähteen sijainti. Paikka tarkentui Luolalanjärven rannalle, josta löytyivät sittemmin myös Viluluodon lähteen ympärille syntyneen Nådendals Hälsökällan -kylpylän sekä Naantalin ensimmäisen Kaivohuoneen ja hevostallin & vaunuvajan perustukset. Alue on nykyään Museoviraston merkinnoissa suojelualue.

Kun toimivaa lähdeä ei enää ollut, katse kääntyi itse järveen. Yhdistys perustettiin. **Puheenjohtajaksi** kutsuttiin **Janette Räikkönen** ja **sihteeriksi Jouko Räikkönen**, järven ainoan kotitalouden omistajat. Yhdistys alkoi vähitellen kasvaa muutamasta jäsenestä muutaman kymmenen jäsenen yhdistykseksi, joka saatiin rekisteröidyksi vuoden 2021 alussa.

Vuonna 2021 lähdettiin toimeliaasti liikkeelle lukuisin tutkimuksin, joilla selvitettiin järven tila pohjasedimenttejä ja kalojen kuntoa myöten. Havaittiin, että kaloja voi syödä oikein hyvin ja että pohjasedimentti on elävä näytteenottimiin tulleiden pohjaeläinten perusteella. Rahoituspuolen ratkaisijana oli kuntalaiskeräys, jonka avulla myös kaupungin mukaantulo toteutui.

Kaupunki saatiin vähitellen mukaan myös itse kunnostustalkoisiin. V. 2022 yhdistys teki aloitteen Luolalanjärven kosteikon rakentamisesta ja sen vierelle uuden luontopolun perustamisesta. ELY-keskuksen avulla aloite muuttui suunnitelmaksi. Kosteikko ja luontopolun osuus toteutui v. 2023 keväällä kaupungin ja ELY-keskuksen rahoittamana. Vuosille 2023-2025 saatiin ELY-keskuksen kautta myös kunnostusmääräraha, jonka avulla on hoitokalastettu jo kahtena peräkkäisenä vuonna, rakennettu ponttoonilautta vedessä olevan kasvillisuuden keräämistä varten ja jatkettu järven tilan seurantaa säännöllisin vesitutkimuksin ja seurantakäynnein.

Kosteikon toimivuutta ravinteiden pidättäjänä on alettu seurata vuonna 2024, kun kasvillisuus altaissa on jo rehevää. Näistä tuloksista kuullaan myöhemmin.

Kalastus

Meneillään on yhdistyksen kolmas täysi toimintavuosi. Tänä vuonna on erityisesti ahkeroitu katiskakalastuksen parissa. Katiskoilla on päästy samaan tulokseen kuin edellisvuoden paunetti & katiskakalastuksella. Nyt on hankittu ensimmäiset omat pyydykset, joita on testattu loppukesästä alkaen. Vaikka kahden kesän kalastustulos n. 1200 kg on kaukana ELY:n laskelmien mukaan tarvittavasta 6000 kg:n poistosta, se on merkittävä, koska poistettavat kalat ovat olleet pääasiassa suurikokoista suutaria, jotka pohjaa myllätessään vapauttavat sinne kertynyttä fosforia. Suutarin käyttöä ruokakalana on opeteltu ja todettu sen olevan parempaa kuin kalastajien kovin arvostama hauki. Suutarin perkaaminenkin on mukavaa, kun siinä ei ole pistäviä eviä.

Järvisilta on aika-ajoin täynnä kalastajia, sinne ovat löytäneet tiensä myös Naantalin omat pojat. Hoitokalastuksessa hauet jätetään rauhaan. Samaa toivotaan vapaa-ajan kalastajilta, jotta kalakannan tasapaino säilyisi.

Kasvillisuuden keräys

Järven pinnassa kelluvaa kasvillisuutta on kerätty kesällä 2024 käsin n. 5000 kiloa (märkäpaino). Apuun ovat tulleet ukrainalaiset ystävät, jotka uurastivat järven puhdistamiseksi lähes koko kesäkuun. Onkin nähty, että vain massiivisella kasvillisuuden keräämisellä ja kalastuksella Luolalanjärvi voidaan muuttaa ylirehevästä vähemmän reheväksi järveksi.

Kasvillisuuden käsinkerääminen on tavattoman työlästä. On mietitty, miten toiminta voitaisiin koneellistaa ilman että siitä syntyy haittaa järvelle. Tähän tarvittaisiin apuaivoja.

Luontopolun kunnostus

ProLuolalanjärvi kokee sydämenasiakseen Luolalanjärven luontopolun kuntoonsaattamisen myös järven pohjoispuolella. Armonlaakson tien vierestä pitäisi päästä pois ja näissä merkeissä onkin tehty useita aloitteita. Kunpa löytyisi rahoituslähteitä, joilla tämä aiemmin arvostettu miljöö saataisiin kuntoon tältäkin osin.

Järvi on Naantalin rikkaus ja uskomaton tutkimuskohde myös koulujen ympäristöopin tunneille kasvillisuuden, linnuston ja kalaston puolesta. Järveä kiertävä kahden kilometrin luontopolku tarjoaa lisäksi häkellyttäviä näkymiä sen rantaviivoja seuratessa yhtä hyvin kuin yli 30 metrin korkeuteen kallioille kiivetessä.

Tulevaisuus

Lampaat tulevat palaamaan Luolalanjärvelle nykyisen sopimuksen mukaan ainakin pari vuotta. Kesällä 2024 ProLuolalanjärven toimesta yrityslohjoituksin perustettu grillipaikka jatkaa grillin kanssa ensi kesänä, mikäli käyttäjät pitävät paikan siistinä ja kunnossa. Paikka on roskaton, koska yhdistyksellä ei ole resursseja käydä sitä siivoamassa. Avotulen teko grilliin ja polttopuiden hakeminen ympäröivästä luonnosta on kiellettyä. Myös ympäristön roskaamisesta pyritään eroon.

Terhitecin lahjoittama Saiman-vene on ollut kovassa käytössä. Sen suojaamiseksi on toivottu järven rannalle venevajaa, jossa se voisi viettää myös talvet ponttoonilautan päälle nostettuna.

Piskuinen yhdistys kaipaa lisää jäseniä, kannatusjäseniä ja lahjoituksia omarahoitusosuuden ja jatkohankkeiden varmistamiseksi.

Lisätietoa tarvittaessa:

Henri Nevari
Vallis Gratiae yhdistyksen PJ
P. 040-545 4467

Eeva Ståhle
ProLuolalanjärven toiminnanjohtaja
P. 040-595 8130

Kuva: Eeva Ståhle

